Ενίσχυση της Αναγνωστικής Κατανόησης

Α) Θεωρητικό μέρος

Κύριος σκοπός της αναγνωστικής δεξιότητας είναι η κατανόηση. Δηλ. η ανάγνωση δεν έχει καμία αξία εάν δεν οδηγεί στην κατανόηση. Προϋπόθεση της αναγνωστικής κατανόησης είναι η απόκτηση βασικών δεξιοτήτων που σχετίζονται με τον προφορικό λόγο, τη φωνολογική επίγνωση, τη γραφο-φωνημική αντιστοιχία, το λεξιλόγιο και την αναγνωστική ευχέρεια (ακρίβεια, ταχύτητα, προσωδία).

Η αναγνωστική κατανόηση μπορεί να ενισχυθεί με διάφορες τεχνικές, καθώς και με άμεση διδασκαλία συγκεκριμένων στρατηγικών ΠΡΙΝ την ανάγνωση, ΚΑΤΑ και ΜΕΤΑ από αυτήν. Με την άμεση διδασκαλία αρχικά ο/η εκπαιδευτικός μοντελοποιεί (εφαρμόζει παραδειγματικά) μία στρατηγική πάνω σε ένα κείμενο, διά μέσου της έκφωνης σκέψης. Στη συνέχεια καλεί τους μαθητές να κάνουν το ίδιο σε ένα παρόμοιο κείμενο, δίνοντας βοήθεια όπου χρειάζεται. Η βοήθεια αυτή αποσύρεται σταδιακά με την πάροδο του χρόνου (φθίνουσα καθοδήγηση), με σκοπό να αποκτήσει ο μαθητής τη μέγιστη δυνατή αυτονομία.

Η αξιολόγηση της αναγνωστικής κατανόησης διενεργείται με την υποβολή ανάλογων ερωτήσεων οι οποίες αναφέρονται στο περιεχόμενο του κειμένου. Οι ερωτήσεις αυτές είναι δυνατό να αφορούν είτε την επιφανειακή κατανόηση, η οποία σχετίζεται με τις πληροφορίες που αναφέρονται ρητά στο κείμενο (π.χ. Ποιος; Πού; Τι; Γιατί; Πώς;) είτε τη βαθιά κατανόηση, που σχετίζεται με τα μηνύματα που κρύβονται «πίσω από τις γραμμές» (π.χ. Ποιος ήταν ο σκοπός του συγγραφέα; Τον πέτυχε; Με ποιον τρόπο; κλπ).

Η διδασκαλία των προτεινόμενων τεχνικών και στρατηγικών μπορούν να υλοποιούνται εντός και εκτός τάξης (π.χ. Τμήμα Ένταξης, Ενισχυτική Διδασκαλία, Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη) κατά την κρίση των εκπαιδευτικών και ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών τους.

Β) Πρακτικό μέρος

- **Στο σχολείο (εντός ή εκτός τάξης)**
    - Διδασκαλία στρατηγικών ΠΡΙΝ την ανάγνωση
        - Επισκόπηση του τίτλου του κειμένου, της εικονογράφησης, των ενοτήτων του.
        - Έκφραση υποθέσεων για το περιεχόμενο του κειμένου. Π.χ. Τι μπορεί να λέει αυτό το κείμενο;

© *Αλβανόπουλος Γιώργος*

        - Ανάσυρση της προϋπάρχουσας γνώσης. Τι γνωρίζω γι αυτό το αντικείμενο;
        - Αναλογισμός του σκοπού ανάγνωσης. Π.χ. Γιατί διαβάζω αυτό το κείμενο; Για ευχαρίστηση (Λογοτεχνία); Για άντληση πληροφοριών; Για συμμετοχή σε εξετάσεις;

    - Διδασκαλία στρατηγικών ΚΑΤΑ την ανάγνωση.
        - Διαβάζω προσεχτικά το κείμενο κατά περιόδους.
        - Προσδιορίζω το κειμενικό είδος (αφηγηματικό, περιγραφικό κλπ)
        - Δημιουργώ νοερές εικόνες για όσα διαβάζω.
        - Σε περίπτωση που δεν καταλαβαίνω κάτι σταματώ και το ξαναδιαβάζω.
        - Επισημαίνω την άγνωστη λέξη και προσπαθώ να την κατανοήσω μέσα από τα συμφραζόμενα ή τη μορφολογία της. Εάν χρειάζεται χρησιμοποιώ εξωτερικές πηγές (π.χ. Λεξικά).

    - Διδασκαλία στρατηγικών ΜΕΤΑ την ανάγνωση.
        - Επιβεβαιώθηκαν οι αρχικές υποθέσεις;
        - Αυτά που διάβασα μήπως έρχονται σε αντίθεση σε σχέση με αυτά που ήξερα;
        - Τι καινούργιο έμαθα;
        - Κάνω περίληψη.

    - Άλλες στρατηγικές
        - Επισήμανση κύριων σημείων της παραγράφου.
        - Πλαγιότιτλοι.
        - Δημιουργία εννοιολογικών χαρτών.
        - Στρατηγική του Γνωρίζω – Θα ήθελα να ξέρω – Έμαθα.
        - Συνεργατική μάθηση.
        - Αυτό-ερωτήσεις.

- **Στο σπίτι**
    - Παρόμοιες στρατηγικές μπορούν να εφαρμόζονται και στο σπίτι με τη βοήθεια του Τροχού Ανάγνωσης (Βλ. Παράρτημα).

© *Αλβανόπουλος Γιώργος*

Γ) Ενδεικτική βιβλιογραφία

Βοσνιάδου, Τ. Σ. (2001). *Πώς μαθαίνουν οι μαθητές*. Ανακτήθηκε από: https://www.deutsch.gr/img/Howstudentslearn.pdf

Γάκης, Κ., Καμπυλαυκά, Χ., & Πολυχρόνη, Φ. (2016). *Υποστήριξη μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες: Στρατηγικές μάθησης και μελέτης*. Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2014(2), 413-424. Ανακτήθηκε από: https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/edusc/article/viewFile/283/248

National Reading Panel. (2000). *Report of the National Reading Panel. Teaching children to read: An evidence-based assessment of the scientific research literature on reading and its implications for reading instruction*. Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services. Ανακτήθηκε από: https://www.nichd.nih.gov/sites/default/files/publications/pubs/nrp/Documents/report.pdf

Παντελιάδου, Σ. (2008). *Διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές για μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες*. Βόλος. Ανακτήθηκε από: http://kesy.dra.sch.gr/images/pdfs/padeliadou3.pdf

Τζιβινίκου, Σ. (2015). *Μαθησιακές δυσκολίες-διδακτικές παρεμβάσεις*. Αθήνα: ΣΕΑΒ Ανακτήθηκε από: https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/5332/12/9827_tzivinikouKY.pdf

© *Αλβανόπουλος Γιώργος*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αυτο-καθοδηγούμενος τροχός ανάγνωσης

© *Αλβανόπουλος Γιώργος*